

Kuka antoi lain Moosekselle: enkeli vai Jeesus?

Jeesus Kristus ei antanut lakia Moosekselle Siinailta vaan sen tekivät Jumalan enkelit ja erityisesti se yksi enkeli, jonka kanssa Mooses puhui kasvoista kasvoihin (5Moos 34:10, 2Moos 24:9-31:18 jne.). Stefanus vahvistaa, että Mooses puhui enkelin kanssa erämaassa ja välitti lain Israelin kansalle (Apt 7:20-54). Myös heprealaiskirjeen kirjoittaja vahvistaa, että laki on annettu enkelien toimen kautta Moosekselle, joka sitten välitti lain Israelin kansalle (Hebr 2:2; Gal 3:19-20). Apostoli Johannes sanoo, että laki on tullut Mooseksen kautta, mutta armo ja totuus Jeesuksen kristuksen kautta (Joh 1:8). Jos laki olisi tullut Jeesuksen kautta, niin Johannes ei olisi kirjoittanut näin.

Vanhassa testamentissa on muitakin enkeleitä kuin se, joka puhui Moosekselle kasvoista kasvoihin, ja näitä enkeleitä kutsutaan nimillä "jahve" ja "elohim", "herra" ja "jumala".

- 1Moos 11:5, 6, 8, 9 "jahve" (herra) on enkeli, vaikka sitä ei suoraan sanota.
- 1Moos 17:1-22 "jahve" (herra) on enkeli, jota kutsutaan myös nimellä "elohim" (jumala), ja joka kohoa ylös taivaaseen puhuttuaan Aabrahamille Jumalan sanat. "Herra" (jahve ja eel shaddai ja elohimi) ilmestyi Aabrahamille monta kertaa, mutta kaikesta päätellen tässäkin oli kyseessä Jahven (herran) enkeli, joka puhui hänelle (ks. 1Moos 22:11-18).
- 1Moos 18:1-33 kolme miestä, joista yhtä kutsutaan nimellä "jahve" (herra), ovat enkeleitä, niin kuin seuraava luku kertoo kahden heistä enkeleitä olevan, 1Moos 19:1ss. Se kolmas, jota kutsutaan nimellä "jahve" (herra) on enkeliruhtinas, mahdollisesti arkkienkeli Mikael tai Gabriel (Dan 10:13, 21; 12:1; 8:16; 10:5-11:1).
- 1Moos 32:30 (31) Jaakobin kanssa paininut "elohim" on enkeli, minkä vahvistaa Hoosea 12:5.
- 1Moos 28:13-22 Jaakobille unessa ilmestynyt "jahve" on sama enkeli, joka ilmestyi myöhemmin Moosekselle (2Moos 3:1-15), sillä hän sanoo nimekseen saman nimen "sinun isäsi Aabrahamin ja Iisakin Jumala", mutta Moosekselle hän oli lisäksi "Jaakobin Jumala", koska Jaakob oli tuolloin jo kuollut kauan aikaa sitten. Jaakob kutsuu tätä enkeliä Jumala kaikkivaltiaaksi ("eel shaddai") jakeessa 1Moos 48:3.
- 2Moos 3:2-15 "jahve" ja "elohim" (herra ja jumala) on enkeli, mikä käy ilmi suoraan näistä jakeista ja Uudesta testamentista Apt 7:20-45, Gal 3:19-20 ja Hebr 2:2 sekä Joh 1:17, jossa Johannes asettaa lain välittäjän Mooseksen ja uuden liiton välimiehen kristuksen Jeesuksen toistensa vastakohtiksi, niin että laki ei ole voinut tulla Jeesuksen kautta.
- 2Moos 13:21 "jahve" (herra) on enkeli, mikä käy ilmi jakeesta 2Moos 14:19 ja 23:20-23.
- 2Moos 24:10, 12 "elohim ja jahve" (jumala ja herra) on enkeli, joka puhui Moosekselle tästä tapauksesta eteenpäin Siinain vuorella ja antoi hänelle lain, jonka Mooses sitten välitti Israelin kansalle viemällä heille ne lain taulut, jotka sai enkeliltä.
- Tuom 6:14, 23 "jahve" (herra) on enkeli, mikä käy ilmi samasta luvusta moneen eri otteeseen (jj. 11, 12, 20, 21, 22).
- Tuom 13:22 "elohim" on enkeli, mikä käy ilmi samasta luvusta moneen eri otteeseen (jj. 3, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 21).
- Hes 3:11 olento, joka antaa Hesekielille "adonaj jahven" (herra Herran) sanat vietäväksi juutalaisille, on enkeli siitä huolimatta, että hän puhuu "herran Herran" eli Jumalan sanoja.

Niin kuin näistä Raamatun kohdista näemme, on Jumalan lähettämällä enkelillä täydet Jumalan valtuudet esiintyä hänen nimellään ja puhua Jumalan sanaa. Jos nyt olisi niin, että Moosekselle lain antanut enkeli olisi ollut pre-eksistenttinen Jeesus Kristus, ja perusteluna siihen käytettäisiin sitä, että sana "välittäjä, välimies" ("[mesiites](#)", μεσίτης) tarkoittaa Uudessa testamentissa muissa

kohdissa kuin Galatalaiskirjeessä (3:19, 20) aina kristusta (1Tim 2:5; Hebr 8:6; 9:15; 12:24), niin eikö silloin pitäisi myös uskoa se, että joka kerta kun Raamatussa esiintyy sana "enkeli", on kyse Jeesuksesta kristuksesta, jos hänestä edes kerran sitä nimeä käytetään? On kuitenkin aivan varmaa, että sana "enkeli" tarkoittaa lähes aina Jumalan lähettämää henkiolentoa, mutta joskus se tarkoittaa myös Jumalan lähettämää ihmistä tai jopa herraa Jeesusta kristusta.

Sana "välittäjä" (välimies) voi tarkoittaa ja tarkoittaakin ketä tahansa välittäjää. Sanakirjojen laatijat ja Raamatun opettajat sanovat Mooseksen olleen välittäjä, koska hän välitti Jumalan lain Israelin lapsille (Thayer's, Novum 4, s. 35, Novum 5, s.513) ja niin tekevät Raamatun useimmat kommentaarit (Matthew Henry's Concise Commentary, Pulpit Commentary, Gill's Exposition of the Entire Bible, Jamieson-Fausset-Brown Bible Commentary, Ellicott's Commentary for English Readers, Benson Commentary, Cambridge Bible for Schools and Colleges, jne.). Vain muutama kommentaari näkee tässä (Gal 3:19-20) kristuksen Mooseksen sijaan välittäjänä.

Paavalin täytyy tarkoittaa Galatalaiskirjeessä Moosesta, koska Johannes asettaa Mooseksen lain antajana ja kristuksen armon ja totuuden tuojana vastakkain (Joh. 1:17). Tällaista vastakkain asettelua ei voitaisi tehdä, jos laki, armo ja totuus olisivat kaikki tulleet Jeesuksen kautta.

Stefanus ja heprealaiskirjeen kirjoittaja puhuvat enkeleistä monikossa: Israel sai lain enkelien kautta ja Mooseksen välityksellä (Apt 7:53; Hebr 2:2). Tämä ei sovi teoriaan, jonka mukaan Mooses olisi saanut lain yhden enkelin kautta, joka oli pre-eksistenttinen kristus.

Heprealaiskirje asettaa kristuksen ja Mooseksen vastakkain samoin kuin Johannes. Kristus on uuden liiton välimiehenä parempi kuin Mooses, joka oli vanhan liiton välittäjä (Hebr 8:4-6) Vastakkain ovat myös vanha ja uusi liitto (Hebr 9:15; 12:24). Jos Jeesus olisi molempien liittojen välimies, niin tällaista vastakkain asettelua ei tarvittaisi.

Huomaat tästä selityksestä, miten virheellistä on muodostaa oppi yhden sanan ja sen esiintymisen perusteella Raamatussa. Jos tämä olisi oikea tapa tulkita Raamattua, niin silloin jokainen Raamatun "herra" ja "kuningas" olisi Jeesus kristus, mutta vain järjetön ihminen väittäisi sellaista.

Raamatussa sanotaan Jeesuksen ohella lunastajaksi, vapahtajaksi, tuomariksi ja pelastajaksi isää Jumalaa, koska hän on perimmäinen vaikuttaja näissä kaikissa tehtävissä (myös Moosesta sanotaan vapahtajaksi ja tuomariksi ja päämieheksi aivan niin kuin Jeesusta, Apt 7:35; 5:31; Hebr 2:10). Isä Jumala on laatinut pelastussuunnitelman jo ennen maailman perustamista ja on lähettänyt poikansa maailman vapahtajaksi (2Tim 1:8-11; Efe 1:1-23; 1Joh 4:9-15; Room 8:23-32).

Kun Vanhassa testamentissa sanotaan Jumalaa ainoaksi pelastajaksi, lunastajaksi, vapahtajaksi ja tuomariksi, niin sillä tarkoitetaan isää Jumalaa, joka on antanut käytännössä nämä tehtävät poikansa täytettäväksi. Tällaisilla kohdilla ei ole siten oikein perusteltua sanoa, että Jeesus kristus on Jumala samalla tavalla kuin isä yksin on ainoa Jumala (Joh 17:3; Room 16:25-27; Efe 4:4-6; 1Kor 8:4-6; Jda 1:24-25).

Ketä "Jahven enkelit" (Herran enkelit) Vanhassa testamentissa kussakin kohdassa tarkoittavat? (Joos 5:13-15; Tuom 6:11,12, 14, 20, 21, 22,23; 13:3, 8, 22; 1Moos 11:5, 6, 8, 9; 1Moos 17:1-22; 1Moos 18:1-33; 1Moos 19:1ss.; 28:13-22; 32:24-32; 48:3; Hoos. 12:5; 2Moos. 3:1-15; 13:21; 14:19; 20:20-22; 23:20-23; 24:10, 12; 33:21; 5Moos 5:24; Hes 3:11). [Tulkintaan vaikuttaa helposti lukijan ja tutkijan ennalta omaksuma näkemys](#) siitä, [onko Jeesus pre-eksistenttinen Jumala tai Jumalan Poika vai ei](#). Kolmiyhteiseen jumalaan uskovat henkilöt näkevät joissakin edellä luetelluissa kohdissa kristuksen, mutta muut näkevät siellä vain Jahven enkeleitä tai sitten he

jättävät kantansa avoimeksi, koska asiaa ei ole kaikissa kohdissa riittävän selvästi sanottu. Se on kuitenkin varmaa, että näissä kohdissa "Jahven enkeli" ei tarkoita itseään Jahvea eli Herraa Jumalaa, koska niissä puhutaan nimenomaan Jumalan lähettämistä enkeleistä, ei itsestään Jahvesta.

Raamatussa on sanottu monta kertaa, että "kukaan ei ole nähnyt Jumalaa" (Joh 1:18; 1Tim 6:16; 1Joh 4:12). Jumalaa ei luultavasti voida nähdä luonnollisin silmin kuolematta heti siihen paikkaan. (2Moos 33:20; ks. kuitenkin [5Moos 5:24](#)). Lienee siis aivan varmaa, että Jumala ei ole ilmestynyt kenellekään ihmisille muuten kuin lähettämänsä enkelin tai poikansa Jeesuksen kristuksen kautta, jossa isä Jumala asui (Joh 14:9-11) ja jonka täydellinen kuva Jeesus on (Hebr 1:1-3; 2Kor 4:4).

Jumala voidaan nähdä tietysti "hengen silmin", mutta ei luonnollisilla silmillä. Tarkoitin "hengen silmin näkemisellä" sitä, että me voimme "ymmärtää", kuka ja millainen Jumala on (Job 42:1-5; 3Joh 1:11). Ymmärtäminen on tässä sama asia kuin "tunteminen". Meidän tulee tuntea Jumala ja hänen poikansa Jeesus kristus, jotta saisimme elää iankaikkisesti (Joh 17:3; 20:31). Isän ja pojan tuntemisessa tulee vielä kasvaa, niin opimme tuntemaan yhä paremmin heitä molempia: keitä he ovat ja mitä he meistä tahtovat (2Piet 1:8; 3:18; Efe 1:17; 4:13; Hebr 8:11; 10:24-30).

Jeesuksesta on käytetty Raamatussa sanoja "herra" ja "jumala" samassa merkityksessä kuin niitä on käytetty enkelistä, jonka Jumala on lähettänyt nimessään puhumaan Jumalan sanaa ja johdattamaan kansaansa (2Moos 3:1-15; 23:20-23). Jeesus käyttää kaikkea Jumalan arvovaltaa, kun esiintyy hänen nimessään (Joh 5:17-47; 10:25-42). Jeesus edustaa silloin täydellisesti isää Jumalaa, niin että se, miten ihmiset suhtautuvat Jeesukseen, kuvastaa sitä, miten he suhtautuvat Jumalaan (Joh 12:42-50; 13:20; 15:17-25).

Jeesus sanoi, että isä asuu hänessä ja tekee ne teot, jotka hän tekee ja sanoo ne sanat, jotka hän sanoo (Joh 14:1-11). Jeesus ei ole itse se Jumala, joka hänessä asuu: hän on sen Jumalan poika. Vanhassa testamentissa on profetioita, joiden mukaan Jumala ja Jahve tulevat maailmaan, kun kristus ilmestyy (Jes 40:3; Luuk 1:15-17). Se ei tarkoita sitä, että Jeesus on itse se Jumala ja Jahve, josta on näin ennustettu. Se tarkoittaa sitä, että Jumala on tullut maailmaan poikansa ruumiissa, koska hän asuu pojassaan. Samalla tavalla tulee ymmärtää se kohta, jossa Jahve ja Jumala laskeutuu taivaasta Öljymäelle (Sak 14:1-9; Apt 1:9-11). Isä Jumala asuu silloinkin pojassaan ja tulee hallitsemaan ja tuomitsemaan tätä maailmaa poikansa kautta. Jumala vaikuttaa silloin pojassaan kaiken tuomitsemisesta ja hallitsemista lähtien (Joh 5:17-30).

Jos emme erota poikaa isästä, joka hänessä asuu, niin annamme väärän todistuksen Jeesuksesta kristuksesta ja Jumalasta. Jeesus sanoi selvästi, että isä on yksin ainoa Jumala ja saman asian toistivat apostolit ja profeetat ennen heitä (Mar 12:29; Joh 17:3; Room 16:25-27; 1Kor 8:4-6; Efe 4:4-6; 1Piet 5:10-11; Jda 1:24-25; 5Moos 4:35, 39; 6:4). Se, että Jeesusta sanotaan Jahveksi ja Jumalaksi profetian sanassa, ei tee hänestä Jumalaa, niin kuin olemme nyt ymmärtäneet. Jeesus ei ole itse se Jahve ja Jumala, joka on hänet lähettänyt. Hän on sen Jahven ja Jumalan poika.

Petteri Haipola, 24.12.2015, muokattu 16.3.2016